

fitissimis hac de causa poenis eos affici iussit (a). Itaque pars in crucem agi, pars capite multari, pars flammis torreri, pars bestiarum dentibus laniari. At PAULUS in carcerem detrusus, & arcta custodia detentus, non ut antea in domo conducta omnibus nota, versatur: (erant enim priora ejus vincula ante hanc primam persecutionem in Prætorio celebrata). Quare Onesiphorus ex Asia, ubi multum Ecclesiæ inservierat, Romam profectus, non nisi postquam sollicito quaesivisset, invenit cum (b).

Interea PETRUS ex Occidentalibus regionibus ad Urbem reversus, multas habuit cum Simone disputationes tam ante Nerone, quam ante populum: & dum diutius alterca-

(a) Tacitus lib. xv. Annalium cap. 40. „ Videbatur Nero contendere Urbis novæ & cognomento suo appellanda gloriam querere, ideoque incendium iussisse narrat. Ergo abolendo rumori (prosequitur ejusdem libri cap. 44.) Nero subdidit reos, & quaesivissimis poenis affecit, quos per flagitia invisos vulgus CHRISTIANOS appellabat. Primo correpti qui fatchantur, donec indicio eorum multitudo ingens, haud perinde in crimine incendii, quam odio humani generis convicti sunt. Et percussibus addita ludibria, ut ferarum tergis contecti, laniatu canum interirent, aut crucibus affixi, aut flammam: atque ubi desisset dies, in usum nocturni luminis urebantur. Unde quamquam adversus fontes, & novissima exempla meritos, miseratio oriebatur, tamquam non utilitate publica, sed in servitio unius absumerentur. Vide etiã Sulpitii Severi in hist. sac.

(b) Vide ejusdem PAULI epistolam 2. ad Timotheum cap. i. vers. 16. & seqq. ubi hæc habentur. Det misericordiam Dominus Onesiphori domui: quia sæpe me refrigeravit, & catenam meam non erubuit: sed cum Romam venisset, sollicitè me quaesivit & invenit. Det illi Dominus invenire misericordiam a Domino in illa die (supremi nempe judicii). Ex quibus verbis manifeste patet, quum PAULUS hæc scriberet, Onesiphorum in vivis non fuisse, quod non ipsi Onesiphoro, sed illius familia salutem dicat. Id si verum sit (prout verum esse ipse etiam Grotius fatetur) invictum habemus orationis pro mortuis argumentum. Ceterum Onesiphorum martyrio sanctum asserit Baronius, illumque Græci festâ die venerantur 11. Kal. Maii, & vi. Id. Decembris, atque e LXX. discipulis unum ponunt. Ado vero, aliqui latini viii. Id. Septembris colunt. Vid. Calmetum in Comment. ad loc. cit.

rentur, Simon tandem divino nutu interemptus est (a). Enim vero Magus ille mira calliditate, & variis gentium moribus edoctus; Cæsaris ac Romanorum procerum ingenia rimatus, ita eos adulatione ac præstigiis in sui amorem admirationemque converterat, ut tamquam delapsus e concilio Deorum hominem, intuerentur. Quamobrem advocato in concionem populo, permittente Nerone, luculentam orationem exorsus ait, se multis & gravissimis Galilæorum (sic enim Christianos vocitabat) injuriis offensum, nullam posthac tuendi Romani orbis, conservandæque Urbis curam suscepturum, sed fordescentibus sibi terris, in cælum evoluturum, calcata siderum pulchritudine, & penetralibus Olympi ad æternam quietem. Proinde statuturum diem locumque, quando id faciendum esset, stupente populo, & ipso Cæsare Simonem supra cælestia reputante. Statuitur igitur simul dies locusque: theatrum nonnulli; Capitolium aliis ad id electum referunt; seu propter celsitudinem Capitolini clivi, seu propter loci nobilitatem. Interim Magus jaclantia prætumidus, Capitolina in culmina ascendit, expansisque lacertis, se præcipitem dedit, & secare auras, sequè altius cælum versus sustollere incœpit. Sed PETRUS tempus adesse ratus, quo CHRISTI Dei magnitudo offenderetur, & magica scelera cunctis pateferent, ac nemo in posterum divinos sibi honores atrogaret, in preces effusus: Jubeo vos, inquit, ministros inferos, qui Simonem per auras vehitis, nomine JESU CHRISTI filii Dei vivi, Simonem in terras deicere: quum subito malis spiritibus in fugam actis, Magus ponderè suo præceps in terram cadens, toto confractus corpore, non statim quidem, sed ad Brundam translatus, ignominia & dolore extimulante, ex alta porticu sese deiciens, misere interiit. Porro Brunda locus creditur Romæ situs; Romæ etenim Magum obiisse plures Antiquorum asserunt. Simone hoc pacto e vivis exempto, percussus Nero, amici casum indigne ferens, quum se quoque illa victoria victum spretumque crederet, exoptatam jamdiu in Apostolos occasionem arripit, simul & ut crematæ patriæ, & funestorum ignium infamiam, (quemadmodum superius animadvertimus), a se averteret, acriori in Christianos odio exurgere cœpit. Quamobrem prehendi homines,

T 3

vin-

(a) Consule, si placet, notas ad eam, quæ proxime sequitur Montanorum Appendicem cap. xi. re Cæ. pag. 18. & 30. nec non pag. 348. & seqq.

AERAE
Vulgaris
Anno 64.

vinculosque Mamertinum in carcerem detrudi, atque ante tribunal statui iubet. Sane PAULUM Romæ e carcere in discrimen vitæ a Nerone fuisse vocatum, habuisseque Apologiam factum non est, ubi habuit tantum defensionem & confirmationem. Evangelii adversus Judæos) colligitur ex sæpe laudata epistola 2. ad Timotheum, cap. IV. vers. 16. & 17. In prima mea defensione, inquit, nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt: non illis imputetur. Dominus autem mihi assistit, & confortavit me, ut per me prædicatio impleatur, & audiant omnes gentes: & liberatus sum de ore Leonis. In ea certe defensione tantum fuit & PAULI, & suorum discipulorum periculum, ut omnes qui amicitia & gratia Apostolo opem ferre potuissent, sævissimi Imperatoris iram veriti, eum desererent, ac nemo illi adesset (a). Sed ereptus est ex ore Leonis, Neronis scilicet, ut omnes passim cum veteres, tum recentiores interpretes nemine repugnante exponunt, si unum Pearsonium excipias, qui in *Annalibus Paulinis* secunda Apostoli vincula ad annum Christi LXVII. referens, per Leonem, Helium Cæsarianum intelligit, cui Nero eo anno in Græciam petens, Urbis & Italiæ Imperium reliquerat. At PAULO ab ore Leonis divinitus erepto, Alexander ararius, idem fortasse de quo in Actis XIX. 33. & in prima ad Timotheum epistola I. 20. multa mala ostendit, & vehementer oblitit sermonibus ejus (b).

(a) Theodoretus, Menochius, de iis loqui Apostolum, quæ nuper sibi acciderunt? Vide Hom. IV. S. Joannis Chrysostomi in eadem epistolam, ubi PAULUM coram Nerone cotenis vincitum Sanctus Doctor mire describit.
(b) Vide epistolam 2. ad Timotheum cap. IV. vers. 14. & 15.

Anno

Anno DOMINI LXV.

S. PETRI Pontificatus Romani 24.
NERONIS Cæsaris II. & 12.

Consules (AULUS LICINIUS NERVA SILIANUS,
MARCUS VESTINIUS ATTICUS.

IGitur Apostoli in Mamertinum carcerem, ad ima Capitoline arcis defossam, Neronis jussu, ut diximus, coniecti, traditique in custodiam Paulino clarissimo viro sub duorum ductu Tribunorum Proceffi & Martiniani, præsentis animo mortem expectabant: sed ambo Tribuni Apostolorum concionibus ad Christi religionem traducti, expiatique sacra unda, quæ repente ex imis humi visceribus eruperat, haud veriti Cæsaris immanitatem, eos incolumes dimiserunt (a). Quamobrem piorum turba PETRUM circumfusa orare, obsecrareque, ut fuga salutis consulere, neque cruciatibus, ac morte sua Neronis feritatem satiare. Quod si ipse vitam nihili faceret, & cælesti desiderio teneretur, respiceret saltem tironum lacrymas ac solitudinem, quorum infirmi imbellesque animi tot in fluctibus tempestatum, & instanti periculorum mole nutarent. His vocibus PETRUS passionis, ut Ambrosius ait, magnopere cupidus, quum diu multumque repugnasset, cessit tandem fratrum pertinaciæ. Itaque fausta omnibus precatus, collucentibus stellis, ad vastum noctis silentium ab Urbe proficiscitur: quumque haud multo interjecto itineris spatio, Capenam extra portam processisset, CHRISTUM JESUM obvium habuit; illum vero quonam tenderet interrogans, respondentem audit: Vado Romam iterum crucifigi (b). Horum verborum sensum illico assequutus PETRUS, mortem sibi pro Dei gloria quam primum obeundam intellexit. Quare regressus in Urbem, reque fratribus nuntiata, secundam

T 4

(a) Consule, si placet eam, quæ proxime sequitur Appendicem Monumentorum cap. IX. ubi de Ecclesia S. Petri in carcere.

(b) Vide S. Ambrosium serm. 68. Origenem tom. 2. operum GL. pag. 118. & 293. S. Gregorium

Magnum sermone 8. in Psal. cxi. nec non eam quæ proxime sequitur Monumentorum Appendicem cap. XII. in quo de sacello S. Mariæ de Plantis, sive ad transitum, vulgo Domine quo vadis? pag. 353.

ad Ebræos Christi Fideles dedit epistolam (a), in qua ad eam fortasse, quam modo commemoravimus visionem alludens: *Certus quod velox est* (inquit cap. 1. vers. 14.) *depositio tabernaculi mei, secundum quod & dominus noster JESUS CHRISTUS significavit mihi*; luculentissime his verbis ostendens, quam parum

(a) Profecto hanc secundam epistolam hoc anno Domini LXV. Romæ a PETRO scriptam, cum Tillemontio, Calmeto, aliisque recentioribus criticis existimamus. Quamvis enim neque carceris, neque vinculorum meminerit; nihilominus postquam is Roma fugiens, ut Neronis persecutionem vitaret, in CHRISTUM sibi occurrentem incidit, eam dedisse verosimillimum arbitrantur. Porro his litteris Apostolorum Princeps proximam sui mortem prænuntiatis, Fideles, quos ad fidem adduxerat etiam atque etiam monet, ut tradita ab Apostolis doctrinæ adhaereant, bonorum nempe operum exercitio, nihil curantes ea, quæ a pravos doctoribus (nempe a sectatoribus Simonis Magi, ut vulgo creditur) jactabantur. PAULI Apostoli epistolam meminuit, easque laudibus prosequutus; addit ab indoctis nonnullis in prævium detorqueri. De hujus epistolæ auctoritate ab aliquibus olim dubitatum fuisse, colligitur ex Origine in Jo. p. 88. Didymo comment. in hanc epist. Hieronymo de viris illustr. aliisque. Verum canonice, quam obvinet auctoritatis, tot atque adeo illustra per semetipsam argumenta præfert, ut supervacaneum

nunc sit uti in re minime dubia, testibus non necessariis. Stili sane varietatem a D. Hieronymo animadvertens, e qua Grotius eam PETRO adimendi argumenta depromit, critici peritissimi vix advertunt; cujus etiam discrepantiæ causam idem S. Doctor in varios interpretes refert: duæ epistolæ, inquiens, quæ feruntur PETRI, stilo inter se & caractere discrepant, structuraque verborum, ex quo intelligimus pro diversitate rerum, diversis eum usum interpretibus. Modo enim Marcum, modo Glauciam interpretem adhibebat, Clemente Alexandrino teste, Stromat. lib. 7. pag. 764. Marcus autem PETRI comes erat, quum primam hanc scripsit epistolam; Roma vero aberat, quum hanc alteram dedit. Quod ad illud Grotii, eam nempe post Jerosolymæ excidium a Simone Hierosolymitano esse accretam, nihil utique est, cur serio refutetur, quum validis nullis argumentis innitatur. Loci quos Grotius in veteribus MSS. investigari cupiebat, in iis omnibus, quæ diligentissime Millius consuluit, expresse afferuntur. Vid. Calmeti Prolegom. in Comment. ad eandem epistolam.

rum vitam amaret, dum ait, corpus suum eo loci sibi esse, quo tentorium est viatori, quod vespere expansum, mane colligitur; habetur, non amatur, facile deseritur, cum labore gestatur; optatur domus & patria; quoque propinquior est meta, eo citius tentorium relinquitur. Cato major apud Giceronem de senectute: *Ex vita ista discedo tanquam ex hospitio; commorandi enim natura diversorium nobis, non habitandi dedit* (a). Itaque Apostolorum Princeps, sentiens diem mortis sibi imminere, Clementem Episcopum consecravit, eique suam Cathedralam, hoc est Ecclesiam omnem regendam commisit (b). Iisdem temporibus PAULUS ex ore Leonis, ut diximus, ereptus, dedit alteram ad Timotheum epistolam (eam veluti ultimas Apostoli tabulas respicit S. Chryostomus homil. 9.) & quidem Romæ, ut ex ejusdem epistolæ cap. 1. vers. 17. colligitur, & in vineulis, (*ibid. vers. 8. & cap. 2. vers. 9.*) posterioribus scilicet (c). Nam Timotheus ipse PAULO Romæ aderat in prioribus, & cum eo ad Philippenfes, Philemonem, Coloffenses & Ephesios litteras dedit anno Domini LVIII. in quibus se brevi vinculis liberatum iri, Apostolus significavit. In hac autem idem Timotheo absenti significat, (*cap. 1. vers. 6. se jam delibari, & tempus resolutionis suæ instare*, imminere nimirum mactationis suæ tempus, ceu victimæ libationibus perfusæ, & falsis frugibus, quibus victima statim ante mactationem inspergi solebat (d). *Et liberabit me,* (prosequi-

(a) Hinc apposite Calmetus in Comment. ad 2. Petri epist. 1. 13. Exilium, inquit, est mundus, iter vita, cælum patria, corpus tentorium, sub quo sumus usque dum æternam sedem assequimur. Scimus, ait D. Paulus in 2. ad Corinthios V. 1. 4. quoniam si terrestris domus nostra hujus habitationis dissolvatur, ædificationem a Deo habemus, domum non manufactam, æ-

Jamque dies infanda aderat, mihi sacra parari, Et falsæ fruges, & circum tempora vitæ.

Vide etiam Homer. Iliam. A. v. 449. & seq. Mos inspergendi frugibus libationesque victimarum capiti ante mactationem, tota est Ant-

ternam in cælis... Et qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus gravati, &c.

(b) Vide notas ad Cortesii lib. 2. de Romano itinere gestisque Principis Apostolorum, pag. 83.

(c) Vide quæ de hac epistola habentur superius ad annum æræ vulgaris LXXII. in subiecta adnotatione, pag. 288.

(d) Virgilius Aenæid. lib. 2. de Sinone:

sequitur ejusdem capituli vers. 18.) Dominus, non a vinculis, sed ab omni opere malo, & salvum faciet in regnum suum caeleste.

AE R A E
Vulgaris
Anno 65.

At PETRUS PAULUSQUE ab Ethnicis iterum comprehensi, una eademque hujus anni die, 11. scilicet Kal. Julii, qua eorum Natale celebrat Ecclesia, Neronis jussu, gloriosissimo martyrio coronantur (a). Quum enim editis quibusdam miraculis, (ut Laetantii seu Lucii Cæcilius verbis ex capite secundo operis de mortibus persecutorum desumptis, utamur) quæ virtute ipsius Dei data sibi ab eo potestate faciebant, convertissent multos ad justitiam, Deoque templum fidelium ac stabile collocassent; (Ecclesiam nimirum, inquit Baluzius ad hunc locum; quæ est verum Dei templum, quod non in parietibus est, sed in corde ac fide hominum, qui credunt in eum ac vocantur fideles, ut ait idem Laetantius in libro quarto divinarum institutionum cap. 14.) re demum ad Neronem delata, quum animadverteret, non modo Romæ, sed ubique (b) quotidie

Antiquitate notissimus. Statius, Thebaidos lib. IV.

..... Jamque ardua ferre,

Signari capita, & frugum libamine puro,
In vulnus cecidere greges.

Apud Ebræos, mactata jam ultima libationibus aspergebantur. Apud Græcos vero & Romanos duo libationum genera in usu erant; alias enim præmittebant immolationibus consuetis, alias post immolationem hostiæ, quarum prima erant ex hordeo non fracto, aliæ ex sale inter cornua hostiæ asperso. Secundæ tunc fiebant, quum immolata jam victima corio nudata, in frustra confissa erat; tunc enim super iniciebatur farina, statimque victima igni dabatur. Consul: Turnebum Advers. lib. 7. cap. 13. & Calmetum in Comment. in epistolam ad Philippenses cap. 2. v. 17.

(a) Consule, si placet, quæ de anno martyrii SS. Apostolorum

diximus in notis ad eundem secundum Cortesii Cardinalis librum, pag. 88. & seqq. Quod autem uno eodemque die ambo Apostoli unius tyranni tolleraverint sententiam, testantur S. Dionysius Corinthiorum Episcopus apud Eusebium lib. XI. cap. 25. ipsemet Eusebius in Chronico, S. Epiphanius hæresi XXXVII. S. Hieronymus in Catal. viror. illustrium, S. Asterius hom. 8. Concilium Romanum sub Gelasio, alique primorum seculorum Patres, quorum testimonia passim in eodem Cortesiano opere adducuntur.

(b) Hæc itaque persecutio, non localis, sed universalis fuit, ut recte concludit doctissimus Pagius in critica Baroniana ad

magnam multitudinem desicere a cultu Idolorum, & ad religionem novam, damnata vetustate transire, ut erat execrabilis ac nocens tyrannus prosilivit ad excidendum caeleste templum, delendamque justitiam, & primus omnium persecutus est Dei servos, PETRUM cruci affixit, & PAULUM interfecit; PETRUM scilicet tamquam alienigenam ac barbarum, prius fustibus cæsum, in crucem agi, PAULUM vero Romanum civem, capite plecti iussit. Quare Apostolorum Princeps in Janiculum, Naumachia, deorsum juxta amnem positæ imminentem, ductus (a), ministros rogasse fertur, ut inverso se corpore in crucem agerent, ne servus Principi æquaretur. His libenter parere carnifices. Quamobrem multa de cruce concionatus, totus cruore madens, commendatis Deo auditoribusque Ecclesia, (PAULO eodem die ad Salvias aquas 11. ab Urbe lapide diffitas, ferro occidente) in domino feliciter expiravit. Nec multo post ambo præfulgenti corona nobilitati, junctis complicatisque dextris Romam intrare visi sunt, ut quam viventes non obtinuerant, corporum vinculis relaxati, obtererent, & in obsequium Fidei subjugarent, quo facilius, pulsus procul superstitionibus, disjectisque inanum Deorum simulacris, universus terrarum Orbis humilitati Crucis superba colla submitteret. Inclyta profecto ac summopere fortunata Roma, quæ tantorum Apostolorum Magisterio edocta, ac sanguine bustisque sacrata, illorum auspiciis ac patrocinio tuta confedis, tantisque olim pressa ærumnis, prope ad occasum prolabens, invicta, illorum virtute permanens, hostibus tremenda: Oceanique transgressa undas, ad Antipodas etiam, quos tuorum non viderant arma Cæsarum, feliciora Religionis imperia ac jura extendisti. » Isti enim, (inquit æternæ memoriæ Pontifex Benedictus XIV. in Constitutione de die natali Beatorum Apostolorum PETRI & PAULI Romæ solemn-

AE R A E
Vulgaris
Anno 65.

ad annum LXIV. §. 4. adversus Henricum Dodwellium, qui in Dissertatione undecima Cypriana, agnoscit quidem ingentem multitudinem in persecutione Neroniana passam, sed eorum tantum Christianorum, qui Romæ versabantur. Vide quæ diximus adnotavimusque superius in his nostris Annalibus ad eam-

dem annum LXIV. pag. 292. nec non eruditam cl. viri Antonii Saudini dissertationem de martyrum multitudine in præmavis Christianorum persecutionibus.

(a) Vide quæ proxime sequitur Monumentorum Appendicem c. x. p. 344. ubi de Ecclesia S. Petri in Monte aureo.

lemniter celebrando), sunt Romanæ Urbis Patres, ve-
 rique conditores, qui eam regnis cælestibus adscribendam
 melioribus auspiciis, & fortunatioribus initiis condiderunt;
 non illi, quorum manibus cognato sanguine pollutis pri-
 ma moenium fundamenta locata sunt, e quibus is, qui
 ei nomen dedit, fraterna cæde foedatam, facinorosis ho-
 minibus scelerum impunitate promissa, habitandam con-
 cessit. At vero isti e tenebris Idololatriæ ad fidei lumen
 evocata, Evangelica veritate imbutam, Christianis orna-
 tam virtutibus, & ad cæli sublimitatem erectam, pretio-
 so sanguine suo consecrarunt, & sacris Corporum suorum
 Sepulcris adversus furentium hæresum insidias, & fremen-
 tis infernalis hostis impetus, tanquam duobus firmissimis
 munivere propugnaculis. Beatus autem Apostolus PETRUS,
 Sacerdotali Sede Romam translata, quum privilegium po-
 testatis a CHRISTO Domino acceptæ ad omnes suos trans-
 mittat hæredes, supremi culminis prærogativam quodam-
 modo cum ea communicavit, adeo ut per Beati PETRI Ca-
 thedræ, Princeps, & Caput Orbis fieret, & in immen-
 sum Religione divina ejus cresceret dignitas, ejus latius
 quam dominatione terrena per totum Orbem protende-
 tur auctoritas. Quare etsi in Sanctorum solemnitatibus com-
 mune univerforum fidelium deceat esse gaudium, quum
 ob fidei unitatem in acceptis a Deo per servos suos bene-
 ficiis indiscreta sit omnium utilitas, tamen Natalis Apосто-
 lorum PETRI & PAULI Festivitas, præter illam reverentiam,
 quam toto terrarum Orbe promeruit, speciali & propria
 Romanæ Urbis exultatione veneranda est, ut ubi præci-
 puorum Apostolorum glorificatus est exitus, ibi in die mar-
 tyrii eorum sit lætitiæ principatus. Vivit adhuc (prose-
 quitur doctissimus Pontifex loc. cit.) in mente hominum,
 & nulla unquam delebit oblivio, vetus memoria & recor-
 datio, quam merito, & quanto per totum Orbem, sed præ-
 cipue in hac Alma Urbe nostra, fuerit a primis Ecclesiæ
 sæculis celebri cultu & splendida solemnitate Natalis dies
 Beatorum Apostolorum celebratus. Siquidem ea die tradi-
 tum est, Romanos Pontifices Prædecessores nostros primum
 in Basilica Beati PETRI in Vaticano, deinde in altera Apo-
 stoli PAULI via Ostiensi, Sacrum immortalis Deo in hono-
 rem Principis Apostolorum fecisse, & Romanum Populum
 frequentissimo coetu, & celebri concursu, utramque Basili-
 cam, sacras Apostolorum Reliquias veneraturum, invise-

AE R AE
 Vulgaris
 Anno 65.

re solitum; immo ad eandem solemnem diem ex diversis
 Orbis partibus, innumerabilem populi multitudinem, lin-
 guis, moribus, & regionibus discretam, venerationis tamen
 erga Beatos Apostolorum cineres, & triumphalem Natalis
 eorum memoriam concordi obsequio sociatam, confluere
 consuevisse; Episcopos etiam, aliosque sacros Antistites, sub-
 limes Regiasque Personas, ad eandem solemnitatem con-
 venire solitos fuisse, supplicesque se, suasque coronas ad pe-
 des Piscatoris, & ad Scenofactoris monumentum, adstanti-
 bus ducibus, & Præfectis militum, prosternere. Hæc
 Benedictus PP. XIV. in Constitutione superius memora-
 ta. Sed, ut ad rem revertamur, Corpus Beati PETRI a Mar-
 cello Apulejoque fratribus, magna veneratione & piis lacry-
 mis decoratum, multoque unguentorum delibutum odore,
 in Vaticano, haud procul via Triumphali, ad Neronianos
 hortos, circumque sepelitur: ubi, Constantino Magno impe-
 rante ingens illi Templum construitur, quod deinde a recen-
 tioribus Pontificibus, veteri structura fatiscente, stupenda ope-
 ris mole renovatum, ad eam jam amplitudinem pervenit,
 ut nihil terrarum Orbis augustius atque magnificentius vi-
 derit, Sancti vero PAULI corpus, Lucina Senatorii ordinis
 matrona honorificentissime suo in prædio, via Ostiensi, tu-
 mulasse dicitur, quo in loco magnificentissimum illi quoque
 templum erigitur (a). Enim vero tradit S. Gregorius Magnus scri-

AE R AE
 Vulgaris
 Anno 65.

(a) In hac autem vetustissima
 Beati Apostoli PAULI Basilica via
 Ostiensi, secunda intra Octavam
 Natalis Apostolorum die, juxta
 memoratam Benedicti PP. XIV.
 Constitutionem, Missarum sole-
 mnia in Pontificali celebran-
 tur, presentibus Episcopis Pon-
 tificio Solio assistentibus. In ea
 enim (inquit laudatus Pontifex
 loc. cit.) celebris est utriusque
 Apostoli memoria, sacræque
 Reliquiæ servantur, & veteri
 instituto solemniter eadem die
 Beati Apostoli PAULI com-
 moratio recolitur, qui si adhuc
 vivens in terris, adeo Roma-
 nos diligebat, ut sine intermis-
 sione memoriam eorum in suis
 orationibus faceret, vehemen-
 terque cuperet eos videre, &
 ad eos confirmandos aliquid
 spiritualis gratiæ impertiri;
 quanto magis sperandum est,
 quod modo Beatus in cælis pro
 Alumnis suis Deum orare non
 cesset, suamque apem humili-
 ter postulantis asserere non re-
 cuset, ut in illa cælesti confr-
 mentur doctrina, in qua eos
 ore suo, per quod Christus lo-
 quebatur, erudit. De re-
 liquis

AERAE
Vulgaris
Anno 65.

scribens ad Constantinam Augustam *lib. iv. epist. 30.* Asiaticos quosdam haud multo post Apostolorum martyrium pietate erga suos adductos, ac tanto Italiae bono tantæque felicitati invidentes, sacratissima eorum corpora furrupuisse, detectosque, concurrentibus ad arma indigenis, percussos, in puteum quandam ad Catacumbas (duobus circiter passuum millibus extra triumphalem portam locus hic est) dejecisse. Quare in primitivis sepulcris statim a Romanis reposita, deindeque a S. Callisto Papa anno æræ vulgaris CCXX. VII. Kal. Martii iterum ad *Catacumbas* Heliogabalo imperante translata (quandoquidem impius Cæsar, & Vaticana monumenta ad *Elephantorum* quadrigas agitandas solo æquare, & omnium Religionum ac præsertim Christianæ *Venerabilia*, in profanam sui Idoli ædem inferre decreverat) quum per annos xxx. menses quatuor, totidemque dies ibidem lautissent; Beatus demum Cornelius Pontifex Maximus anno Christi CCL. die VI. vel III. Kal. Julii, in locis recondidit, eorum adhuc præsentia celeberrimis (a), quemadmodum multorum veterum Scriptorum testimoniis ostendere conati sumus in ea quæ proxime sequitur *Monumentorum Appendice*, capite XIII. Utriusque autem Apostoli Capita, ex nobili ac celebri loco, in Basilica S. Laurentii ad *Sancta Sanctorum* recondita, ab Urbani V. temporibus, Laterano in Templo summo cultu ac religione servantur (b).

liquis vero Ecclesiis aliqua Apostolorum memoria aut prerogativa insignitis, in quibus per totam Octavam singulis diebus, voluit Benedictus Pontifex Missarum solemniam persolvere, concinente ac psallente schola Cantorum, aliisque Pontificæ Capellæ Ministris inservientibus, egimus singillatim in ea quæ proxime sequitur Monumentorum Appendice, capitibus 4. 6. 7. 8. 9. & 10.

(a) Tradit Pearsonius in *Annalibus Cyprianicis ad ann. 258. §. 2. ex Indiculo depositionis Mar-*

tyrum, S. Sixtum PP. II. PETRI & PAULI Apostolorum corpora ad Catacumbas transfuisse, magis in dies sæviente persecutionis ardore, ut ibi stationes tutius haberi possent. Longe tamen hac in re doctissimum Anglum a vero aberrare, demonstravimus satis, ut opinor, diligenter, in ejusdem Appendicis capite XIII.

(b) Vide eandem *Appendicem Monumentorum, cap. IV. pag. 324. & seqq.*

ELEN-

ELENCHUS

SIVE SUMMA

CAPITUM OMNIUM

APPENDICIS MONUMENTORUM

Proxime subsequentis.

CAPUT I.

DE nonnullis a D. PETRO Romæ gestis in genere. pag. 308.

CAPUT II.

De Altare Confessionis in Basilica Vaticana, 310.

CAPUT III.

De Cathedra lignea S. PETRI, 312.

CAPUT IV.

De Capitibus SS. Apostolorum PETRI & PAULI in Basilica Lateranensi servatis, 324.

CAPUT V.

De Ecclesia S. Priscæ in Monte Aventino, 333.

CAPUT VI.

De Ecclesia S. Pudencianæ, 334.

CAPUT